

Internationaal Privaatrecht

Recente ontwikkelingen Internationaal Privaatrecht

Kristof COX
Assistent Instituut voor Internationaal Privaatrecht.

De praktijk is altijd inventiever dan de verbeelding van de regelgever. Daarom moeten regels voortdurend geïnterpreteerd worden. Deel één van deze bijdrage geeft een overzicht van enkele recente uitspraken waarin het Europese Hof van Justitie de Verdragen en Verordeningen met betrekking tot het Internationaal Privaatrecht interpreteert.

Het ‘nieuwe’ Wetboek Internationaal Privaatrecht is ondertussen meer dan twee jaar in werking. Steeds vaker vindt het toepassing in de rechtspraak. Deel twee van deze bijdrage vat enkele van deze vonnissen samen.

Achteraan deze bijdrage zijn de relevante bepalingen opgenomen.

I. Europese IPR- verdragen en -verordeningen

§1. EEX-Verdrag

A. Toepassingsgebied - Forum non conveniens

Hof van Justitie C-281/02 (Owusu), 1 maart 2005¹

Het Verdrag van [Brussel] verzet zich ertegen dat een rechterlijke instantie van een verdragsluitende staat de bevoegdheid die zij aan artikel 2 van dit verdrag ontleent, niet uitoefent op grond dat een gerecht van een niet-verdragsluitende staat een geschikter forum zou zijn om van het betrokken geschil kennis te nemen, ook wanneer de bevoegdheid van een gerecht van een andere verdragsluitende staat niet aan de orde is of wanneer het geschil geen andere aanknopingspunten heeft met een andere verdragsluitende staat.

Het Verdrag [...] verbiedt de rechtbank van een verdragsluitende staat om de bevoegdheid die ze heeft op grond van artikel 2 [rechtbank van de woonplaats van de verweerder] af te wijzen omdat de rechtbank van een niet-verdragsluitende staat een geschikter forum zou zijn voor het geschil, zelfs indien de bevoegdheid van geen enkele andere verdragsluitende staat onder discussie is of het geschil geen aanknopingsfactoren heeft met een andere verdragsluitende staat.

B. Borg

Hof van Justitie C-265/02 (Frahuil), 5 februari 2004²

Artikel 5, punt 1, van het Verdrag [van Brussel] moet aldus worden uitgelegd dat het begrip “verbintenissen uit overeenkomst” zich niet uitstrekt tot de verbintenis waarvan de borg, die op grond van een met de expediteur gesloten overeenkomst van borgtocht de douanerechten heeft voldaan, als gesubrogeer-

¹ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62002J0281:NL:HTML>

² <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62002J0265:NL:HTML>

de van de douane bij wijze van regres in rechte nakoming vordert van de eigenaar van de goederen indien deze eigenaar, die geen partij is bij de overeenkomst van borgtocht, geen toelating heeft gegeven voor het sluiten van de overeenkomst.

C. Onderhoudsverplichtingen

Hof van Justitie C-433/01 (Freistaat Bayern), 15 januari 2004³

Artikel 5, punt 2, van het Verdrag [van Brussel] moet aldus worden uitgelegd dat het niet kan worden ingeroepen door een openbaar lichaam dat via een regresvordering de bedragen terugvordert die het uit hoofde van opleidingssteun krachtens publiekrecht heeft vertrekt aan een tot onderhoud gerechtigde, in wiens rechten het jegens de onderhoudsplichtige is gesubrogeerd.

D. Onrechtmatige daad

Hof van Justitie C-168/02 (Kronhofer), 10 juni 2004⁴

Artikel 5, punt 3, van het Verdrag [van Brussel] moet aldus worden uitgelegd dat de uitdrukking “plaats waar het schadebrengende feit zich heeft voorgedaan” niet ook de plaats omvat waar de verzoeker woont of waar zich het “centrum van zijn vermogen” bevindt op de enkele grond dat hij aldaar financiële schade heeft geleden die voortvloeit uit het in een andere verdragsluitende staat ingetreden en door hem geleden verlies van onderdelen van zijn vermogen.

Hof van Justitie C-18/02 (Danmarks Rederiforening), 5 februari 2004⁵

Artikel 5, punt 3, van het Verdrag [van Brussel] moet aldus worden uitgelegd dat het begrip “verbintenissen uit onrechtmatige daad” zich mede uitstrekt tot een vordering in rechte met betrekking tot de rechtmatigheid van een collectieve actie, die overeenkomstig het recht van de betrokken verdragsluitende staat tot de uitsluitende bevoegdheid behoort van een andere rechterlijke instantie dan die welke bevoegd is te oordelen over de verzoeken om vergoeding van de door die Aktie veroorzaakte schade.

³ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62001J0433:NL:HTML>

⁴ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62002J0168:NL:HTML>

⁵ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62002J0018:NL:HTML>

E. Consumentenovereenkomsten

Hof van Justitie C-464/01 (Gruber), 20 januari 2005⁶

De bevoegdheidsregels van het Verdrag [van Brussel] moeten als volgt worden uitgelegd:

- een persoon die een overeenkomst heeft gesloten inzake een goed dat deels wel en deels niet voor beroepsmatig gebruik is bestemd, kan zich niet op de bijzondere bevoegdheidsregels van de artikelen 13 tot en met 15 Executieverdrag [m.b.t. door consumenten gesloten overeenkomsten] beroepen, tenzij het beroepsmatige gebruik dermate marginaal is dat het in de globale context van de betrokken verrichting onbetekenend is; dat het niet-beroepsmatige aspect zwaarder weegt is daarbij irrelevant;
- het staat aan de aangezochte rechter te beoordelen of de betrokken overeenkomst is gesloten om in niet-onbelangrijke mate aan beroepsmatige behoeften van de betrokken persoon te voldoen dan wel of het beroepsmatige gebruik integendeel slechts een onbeduidende rol vervulde;
- daarbij moet deze rechter met alle relevante feitelijke gegevens die objectief uit het dossier blijken, rekening houden; met omstandigheden of elementen waarvan de wederpartij bij de sluiting van de overeenkomst kennis had kunnen hebben moet daarentegen enkel rekening worden gehouden indien de persoon zich op de hoedanigheid van consument beroept zich aldus heeft gedragen dat bij de wederpartij bij de overeenkomst te goeder trouw de indruk is kunnen ontstaan dat hij voor beroepsdoeleinden handelde.

Hof van Justitie C-27/02 (Engler), 20 januari 2005⁷

De bevoegdheidsregels van het Verdrag [van Brussel] moeten aldus worden uitgelegd:

- dat een rechtsverhouding waarmee een consument krachtens de wetgeving van de verdragsluitende staat op grond waarvan hij woonplaats heeft, een in een verdragsluitende staat gevestigd postorderbedrijf wil laten veroordelen tot uitbetaling van een door hem schijnbaar gewonnen prijs, een vordering uit overeenkomst in de zin van artikel 5, punt 1, Executieverdrag is, indien, enerzijds, dit bedrijf teneinde de consument te bewegen om een overeenkomst te sluiten, aan die consument een op naam gestelde brief heeft gezonden waarin de indruk wordt gewekt dat hem een prijs zal worden toegekend mits de belanghebbende de bij die brief gevoegde “tegoedbon” terugstuurt, en anderzijds deze consument de door de verkoper gestelde voorwaarden aanvaardt en de uitbetaling van de toegezegde prijs daadwerkelijk opeist;
- dat anderzijds, zelfs indien deze brief daarnaast een reclamecatalogus van de producten van ditzelfde bedrijf bevat, samen met een formulier voor een “vrijblijvende proefaanvraag”, de dubbele omstandigheid dat de toekenning van de prijs niet afhangt van een bestelling van waren en dat de consument

⁶ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62001J0464:NL:HTML>

⁷ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62002J0027:NL:HTML>

de facto ook geen bestelling heeft geplaatst, geen invloed heeft op deze uitlegging.

F. Arbeidsovereenkomsten

Hof van Justitie C-437/00 (Pugliese), 10 april 2003⁸

Artikel 5, punt 1, van het Verdrag [van Brussel] moet aldus worden uitgelegd, dat in een geschil tussen een werknemer en een eerste werkgever de plaats waar de werknemer zijn verplichtingen jegens zijn tweede werkgever vervult, kan worden beschouwd als de plaats waar hij gewoonlijk zijn arbeid verricht, indien de eerste werkgever, jegens welke de verbintenissen van de werknemer zijn opgeschort, ten tijde van sluiting van de tweede overeenkomst zelf een belang had bij de uitvoering van de prestatie die de werknemer voor de tweede werkgever, op een door deze bepaalde plaats, verrichte. Het bestaan van een dergelijk belang moet in algemene zin worden beoordeeld, rekening houdend met alle omstandigheden van het concrete geval.

Artikel 5, punt 1, van dit Verdrag moet aldus worden uitgelegd, dat ten aanzien van arbeidsovereenkomsten de plaats waar de werknemer zijn arbeid verricht, de enige plaats van uitvoering van een verbintenis is die ter bepaling van de bevoegde rechter in aanmerking kan komen.

G. Verzekeringsovereenkomsten

Hof van Justitie C-77/04 (GIE Réunion européenne), 26 mei 2005⁹

Een op samenloop van verzekeringen gebaseerde vordering tot vrijwaring tussen verzekeraars valt niet onder de bepalingen van afdeling 3 van titel II van het Verdrag [van Brussel].

Artikel 6, punt 2 Executieverdrag is van toepassing op een op samenloop van verzekeringen gebaseerde vordering tot vrijwaring, voorzover tussen de oorspronkelijke vordering en de vordering tot vrijwaring een band bestaat die de conclusie wettigt dat geen sprake is van onttrekking aan de bevoegde rechter.

Hof van Justitie C-112/03 (Peloux), 12 mei 2005¹⁰

Een forumkeuzebeding dat is overeengekomen conform artikel 12, punt 3, van het Verdrag [van Brussel] kan niet worden tegengeworpen aan de verzekerde die de begunstigde is van de betrokken overeenkomst, die dat beding niet uit-

⁸ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62000J0437:NL:HTML>

⁹ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62004J0077:NL:HTML>

¹⁰ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62003J0112:NL:HTML>

drukkelijk heeft aanvaard en die zijn woonplaats heeft in een andere verdragsluitende staat dan de verzekeringnemer en de verzekeraar.

H. Vervoersovereenkomsten

Hof van Justitie C-148/03 (Nürnberger Allgemeine Versicherungs AG) 28 oktober 2004¹¹

Artikel 57, paragraaf 2, a), van het Verdrag [van Brussel] moet aldus worden uitgelegd dat het gerecht van een verdragsluitende staat waarvoor de verweerder met woonplaats op het grondgebied van een andere verdragsluitende staat wordt opgeroepen, zijn bevoegdheid kan steunen op een bijzonder verdrag waarbij ook de eerste staat partij is en die specifieke regels inzake de rechterlijke bevoegdheid bevat, zelfs wanneer de verweerder zich in het kader van de betrokken procedure niet uitspreekt ten gronde.

I. Zakelijke rechten op onroerend goed

Hof van Justitie C-343/03 (Cez), 18 mei 2006¹²

Artikel 16, punt 1, a), van het Verdrag [van Brussel] moet aldus worden uitgelegd dat een vordering die, zoals de vordering die in het hoofdgeding is ingesteld op grond van § 364, lid 2, van het Oostenrijks burgerlijk wetboek (Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch) strekt tot voorkoming van hinder of dreigende hinder voor onroerende goederen waarvan de eiser eigenaar is en die wordt veroorzaakt door ioniserende stralingen van een kerncentrale die is gevestigd op het grondgebied van een naburige staat, niet onder de werkingsfeer van die bepaling valt.

J. Aanhangigheid

Hof van Justitie C-39/02 (Maersk Olie & Gas), 14 oktober 2004¹³

Een door een scheepseigenaar bij een gerecht van een verdragsluitende staat ingediend verzoek om een fonds voor de beperking van aansprakelijkheid te vormen waarin de mogelijk benadeelde belanghebbende wordt aangeduid, enerzijds, en een door deze benadeelde bij de rechter van een andere verdragsluitende staat tegen de eigenaar van het schip ingestelde vordering tot schadevergoeding, anderzijds, vormen geen situatie van aanhangigheid in de zin van artikel 21 van het Verdrag [van Brussel].

¹¹ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62003J0148:NL:HTML>

¹² <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62004J0343:NL:HTML>

¹³ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62002J0039:NL:HTML>

Hof van Justitie C-159/02 (Turner), 27 april 2004¹⁴

Het Verdrag [van Brussel] moet aldus worden uitgelegd dat het zich ertegen verzet dat een gerecht van een verdragsluitende staat een partij in een voor hem aanhangige procedure verbiedt om een rechtsvordering in te stellen of voort te zetten voor een gerecht van een andere verdragsluitende staat, zelfs indien deze partij te kwader trouw handelt om de reeds aanhangige procedure te belemmeren.

Hof van Justitie C-116/02 (Erich Gasser GmbH), 9 december 2003¹⁵

Artikel 21 van het verdrag van 27 september 1968 moet aldus worden uitgelegd, dat de laatst aangezochte rechter wiens bevoegdheid krachtens een forumkeuzebeding geldend is gemaakt, niettemin de zaak moet aanhouden totdat de eerst aangezochte rechter zich onbevoegd heeft verklaard.

Artikel 21 van het verdrag van 27 september 1968 moet aldus worden uitgelegd, dat daarvan niet kan worden afgeweken wanneer de gerechtelijke procedures in de verdragsluitende staat waar het eerst aangezochte gerecht is gevestigd, in het algemeen buitengewoon lang duren.

Hof van Justitie C-111/01 (Gantner Electronic GmbH), 8 mei 2003¹⁶

Artikel 21 van het Verdrag [van Brussel] moet aldus worden uitgelegd dat om te beoordelen of twee, voor gerechten van verschillende verdragsluitende staten aanhangige rechtsvorderingen tussen dezelfde partijen hetzelfde onderwerp betreffen, enkel moet worden uitgegaan van de aanspraken van de respectieve verzoekers, met uitsluiting van de door een verweerder aangevoerde verweermiddelen.

K. Voorlopige en bewarende maatregelen

Hof van Justitie C-104/03 (St. Paul Dairy), 28 april 2005¹⁷

Artikel 24 van het Verdrag van [Brussel] moet aldus worden uitgelegd dat een maatregel waarbij het verhoor van een getuige wordt gelast, teneinde de aanvrager daarvan in staat te stellen, in te schatten of een eventuele vordering opportuun is, de rechtsgrondslag van die vordering te bepalen en de relevantie te beoordelen van de middelen die in dat verband kunnen worden aangevoerd, niet onder het begrip „voorlopige of bewarende maatregelen” valt.

14 <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62002J0159:NL:HTML>

15 <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62002J0116:NL:HTML>

16 <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62001J0111:NL:HTML>

17 <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62003J0104:NL:HTML>

L. Erkenning

Hof van Justitie C-522/03 (Scania Finance), 13 oktober 2005¹⁸

Artikel 27, punt 2, van het Verdrag van [Brussel], alsmede artikel IV, eerste alinea, van het Protocol bij dit verdrag moeten aldus worden uitgelegd dat indien tussen de staat van herkomst en de aangezochte staat een internationaal verdrag van toepassing is, de regelmatigheid van de betekening van het stuk dat het geding inleidt aan een verweerder tegen wie verstek is verleend, moet worden beoordeeld aan de hand van de bepalingen van dit verdrag, onder voorbehoud van toepassing van de in artikel IV, tweede alinea, van het Protocol bedoelde methode van rechtstreekse toezending tussen deurwaarders wanneer de aangezochte staat zich niet officieel daartegen verzet.

§2. Betekeningsverordening

Hof van Justitie C-473/04 (Plumex), 9 februari 2006¹⁹

Verordening (EG) nr. 1348/2000 van de Raad van 29 mei 2000 inzake de betekening en de kennisgeving in de lidstaten van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken in burgerlijke of in handelszaken [de Betekeningsverordening], moet aldus worden uitgelegd dat zij geen enkele rangorde vaststelt tussen de wijze van verzending en betekening als bedoeld in de artikelen 4 tot en met 11 en die als bedoeld in artikel 14 daarvan, zodat het mogelijk is een gerechtelijk stuk op een van deze twee wijzen dan wel gelijktijdig op de twee wijzen te betekenen.

Verordening nr. 1348/2000 moet aldus worden uitgelegd, dat in geval van cumulatie van de wijze van verzending en betekening als bedoeld in de artikelen 4 tot en met 11 en die als bedoeld in artikel 14 daarvan, van de datum van de eerste geldig verrichte betekening moet worden uitgegaan om te bepalen wanneer voor de geadresseerde een processtermijn ingevolge een betekening begint te lopen.

Hof van Justitie C-443/03 (Leffler) 8 november 2005²⁰

Artikel 8, lid 1, van verordening (EG) nr. 1348/2000 van de Raad van 29 mei 2000 inzake de betekening en de kennisgeving in de lidstaten van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken in burgerlijke of in handelszaken, moet aldus worden uitgelegd dat wanneer degene voor wie een stuk bestemd is, heeft geweigerd dit in ontvangst te nemen op grond dat het niet is gesteld in een officiële taal van de aangezochte lidstaat of in een taal van de lidstaat van verzen-

18 <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62003J0522:NL:HTML>

19 <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62004J0473:NL:HTML>

20 <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62003J0443:NL:HTML>

ding die deze geadresseerde begrijpt, de verzender dit verzuim kan herstellen door de gevraagde vertaling toe te zenden.

Artikel 8 van verordening nr. 1348/2000 moet aldus worden uitgelegd dat wanneer degene voor wie een stuk bestemd is, heeft geweigerd dit in ontvangst te nemen op grond dat het niet is gesteld in een officiële taal van de aangezochte lidstaat of in een taal van de lidstaat van verzending die deze geadresseerde begrijpt, dit verzuim kan worden hersteld door onverwijld overeenkomstig de in de verordening gestelde eisen de vertaling van het stuk toe te zenden.

Voor de oplossing van problemen in verband met de wijze waarop het verzuim met betrekking tot de vertaling moet worden hersteld, die in de verordening, zoals uitgelegd door het Hof, niet worden behandeld, dient de nationale rechter zijn nationale procesrecht toe te passen, waarbij hij er wel voor dient te waken dat de volle werking van deze verordening wordt gewaarborgd met inachtneming van het doel ervan.

§3. EG-Verdrag – Vrijheid van vestiging

Hof van Justitie C-411/03 (Sevic Systems), 13 december 2005²¹

De artikelen 43 EG en 48 EG verzetten zich ertegen dat in een lidstaat de inschrijving in het nationaal handelsregister van een fusie door ontbinding zonder liquidatie van een vennootschap en door overdracht onder algemene titel van het vermogen ervan aan een andere vennootschap, in het algemeen wordt geweigerd wanneer één van beide vennootschappen in een andere lidstaat is gevestigd, terwijl een dergelijke inschrijving mogelijk is, voorzover bepaalde voorwaarden zijn vervuld, wanneer beide bij de fusie betrokken vennootschappen op het grondgebied van de eerstbedoelde lidstaat zijn gevestigd.

§4. Insolventie-Verordening

Hof van Justitie C-1/04 (Staubitz-Schreiber), 17 januari 2006²²

Artikel 3, lid 1, van verordening (EG) nr. 1346/2000 van de Raad van 29 mei 2000 betreffende insolventieprocedures, moet aldus worden uitgelegd dat de rechter van de lidstaat waar het centrum van de voornaamste belangen van de schuldenaar gelegen is op het moment waarop deze laatste het verzoek om opening van de insolventieprocedure indient, bevoegd blijft om deze procedure te openen wanneer de schuldenaar het centrum van zijn voornaamste belangen naar het grondgebied van een andere lidstaat verplaatst na de indiening van het verzoek, maar vóór de opening van deze procedure.

²¹ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62003J0411:NL:HTML>

²² <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:62004J0001:NL:HTML>

II. Het Wetboek Internationaal Privaatrecht

§1. Toepassingsgebied *ratione temporis*

Rb. Mechelen 12 januari 2006²³

Wanneer erkenning van buitenlandse authentieke akten wordt gevraagd, die zijn opgesteld voor de inwerkingtreding van het WIPR (1 oktober 2004), geldt het WIPR in principe niet (art. 126 § 2, 1°) en dient te worden onderzocht of de door eisers gevolgde procedure en de erkenning van de authentieke akten niet indruisen tegen de Belgische internationale openbare orde, en of er in casu sprake is van ontduiking van dwingende wetbepalingen.

Er dient wel op gewezen te worden dat, indien de akten volgens de oude regeling niet erkend kunnen worden, maar volgens de nieuwe regeling wel, in dat geval het WIPR geldt (art. 126 § 2, 2°: “*een beslissing of akte die voor de inwerkingtreding van deze wet tot stand is gekomen, kan echter gevolgen hebben in België indien zij aan de voorwaarden van deze wet voldoet.*”)

§2. Meerdere verweerders

Voorzitter Kh. Dendermonde 11 mei 2005²⁴

In een zaak met twee verweersters, de ene met maatschappelijke zetel in België, de andere met zetel in de Verenigde Staten, geldt ten aanzien van deze laatste art. 5 § 1, tweede lid WIPR, waarin wordt bepaald: “*Indien er verschillende verweersters zijn, zijn de Belgische rechters bevoegd indien een van hen zijn woonplaats of gewone verblijfplaats in België heeft, tenzij de vordering slechts werd ingesteld om de gedaagde te onttrekken van de rechter van zijn woonplaats of zijn gewone verblijfplaats in het buitenland.*”

§3. Huwelijk

Gent 20 april 2006²⁵

Een ambtenaar van de burgerlijke stand weigert tot voltrekking van het huwelijk tussen een Belg en een Russische. De rechter in kort geding bevestigt deze beslissing. Daarop huwt het koppel in Moskou en vraagt overschrijving hiervan in de Belgische registers van de burgerlijke stand. De ambtenaar wijst deze vraag af op grond van wetsontduiking. Het koppel tekent verhaal aan tegen deze beslissing conform de artikelen 31 § 1 en 23 WIPR.

²³ *Echtscheidingsjournaal* 2006, 153.

²⁴ *R.W.* 2005-06, 749.

²⁵ *Tijdschrift@ipr.be* 2006, nr. 3, 35.

Volgens het Hof gaat het hier niet om wetsontduiking. Het blijkt niet dat het koppel zijn keuzevrijheid, beroep aantekenen tegen de eerste beslissing in kort geding of gaan huwen in Moskou, heeft misbruikt, anders gezegd tot een frauduleuze keuze zijn overgegaan, deze keuze te hebben gemaakt om een onrechtmatig voordeel te bekomen, om het Belgisch recht buitenspel te zetten. Van enig handelen tegen de Belgische openbare orde is derhalve geen sprake.

§4. Echtscheiding

Rb. Mechelen 12 januari 2006²⁶

Een Japans-Nederlands echtpaar met verblijfplaats in België vraagt om erkenning van hun Nederlandse ‘flits scheiding’ Dit de mogelijkheid die het Nederlands recht biedt om een huwelijk bij notariële akte om te zetten in een geregistreerd partnerschap, en vervolgens dit geregistreerd partnerschap bij notariële akte te ontbinden.²⁷

Vermits zij gehuwd zijn in Nederland volgens het Nederlandse huwelijksvermogensrecht, de echtgenote de Nederlandse nationaliteit had, en zij beiden op het ogenblik dat zij het huwelijk wensten te beëindigen in Nederland professioneel actief waren, hadden zij op dat ogenblik nog voldoende banden met Nederland, zodat men niet kan stellen dat de keuze voor een Nederlandse notaris onlogisch of door het motief van wetsontduiking ingegeven zou zijn.

De gevolgde procedure en de erkenning van de authentieke akten druist niet in tegen de Belgische internationale openbare orde, de echtgenoten hadden nog voldoende banden met Nederland om de Nederlandse procedure te volgen, en de concrete gevolgen van de erkenning zijn niet werkelijk onduelbaar in België.

§5. Afstamming – gezag over minderjarigen

Rb. Nijvel 25 oktober 2005²⁸

Artikel 62 § 1 WIPR bepaalt dat de vaststelling en betwisting van het vaderschap van een persoon beheerst worden door het recht van de staat waarvan die persoon de nationaliteit heeft op het ogenblik van de geboorte van het kind. In dit geval had de toenmalige echtgenoot van de moeder de Peruviaanse nationaliteit, terwijl de man die het kind wou erkennen de Duitse nationaliteit had.

Het Peruviaans recht beheerst het vaderschapsvermoeden. Het Duits recht beheerst de erkenning van het kind.

²⁶ *Echtscheidingsjournal* 2006, 153.

²⁷ Art. 77a en 80c Nederlands Burgerlijk Wetboek.

²⁸ *Rev. Trim. Dr. Fam.* 2006, 875.

Artikel 62 § 2 WIPR bepaalt dat wanneer een afstammingsband volgens het toepasselijke recht rechtsgeldig wordt vastgesteld tegenover meerdere personen van hetzelfde geslacht, het recht toepasselijk op de afstamming die van rechtswege uit de wet voortvloeit bepaalt welk gevolg een erkenning hierop heeft.

In dit geval was daarom Peruviaans recht toepasselijk.

Artikel 19 § 1 WIPR bepaalt dat het recht aangewezen door het WIPR uitzonderlijk niet van toepassing is wanneer uit het geheel van de omstandigheden kennelijk blijkt dat het geval slechts een zeer zwakke band heeft met de Staat waarvan het recht is aangewezen, maar zeer nauw verbonden is met een andere Staat.

In dit geval was het kind geboren in België uit een Belgische moeder. Alle partijen hadden sinds meerdere jaren hun woonplaats in België. Daarom besliste de rechtbank om het Belgische recht toe te passen.

Rb. Luik 21 januari 2005²⁹

Een Italiaan wil het/de kind(eren) erkennen waarvan een Belgische vrouw zwanger is. De Belgische vrouw is nog gehuwd met een Belgische man.

Volgens artikel 62 WIPR is de vaststelling of betwisting van het vaderschap of moederschap van eenpersoon onderworpen aan het recht van de Staat waarvan deze persoon de nationaliteit heeft op het ogenblik van de geboorte van het kind, of, als die vaststelling het resultaat is van een vrijwillige handeling, bij het verrichten van die handeling.

Het Italiaans recht beheerst de erkenning. Het Belgisch recht beheerst het vaderschapsvermoeden. Hierdoor zou het kind geldig kunnen erkend worden door de Italiaanse man zonder formaliteit, terwijl de afstamming ten aanzien van de echtgenoot van de moeder zou vaststaan volgens Belgisch recht.

Deze hypothese is voorzien in § 2 van artikel 62. Daaruit volgt dat Belgisch recht toepasselijk is.

Jeugdrb. Brussel 29 juni 2005³⁰

Wanneer de minderjarige op het Belgisch grondgebied verblijft, wordt Belgisch recht toegepast op de vordering met betrekking tot zijn voogdij (art. 35 WIPR).

De eiser nam de minderjarige al ten laste op grond van een akte van 'kafala' naar Marokkaans recht die gehomologeerd werd door de rechtbank van eerste

²⁹ *Tijdschrift@ipr.be* 2006, afl. 3, 56.

³⁰ *JDJ* 2005, n° 250, 60.

aanleg van Oujda (Marokko). De gevolgen van dit vonnis worden in België van rechtswege erkend (art. 22, tweede lid WIPR). Toch heeft de eiser er belang bij om de gevolgen van de voogdij te zien toepassen die verschillen van de gevolgen van de Marokkaanse kafala. Het belang zou erin kunnen liggen dat een instelling van Belgisch recht toegepast wordt, wat in de praktijk de erkenning van de ten laste neming van het kind in België zou vergemakkelijken.

Een authentieke akte opgesteld door de rechtbank van eerste aanleg van Oujda (Marokko), afdeling notariaat, die de toestemming van de ouders van de minderjarige vaststelt, wordt in België van rechtswege erkend (art. 27 WIPR)

III. Relevante regels

De volledige teksten van deze instrumenten kunnen nagelezen worden op www.law.kuleuven.be/ipr/bronnen/bronnen.html.

Verdrag van Brussel van 1968 betreffende de rechterlijke bevoegdheid en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken

Artikel 2

Onverminderd de bepalingen van dit Verdrag worden zij die woonplaats hebben op het grondgebied van een verdragsluitende staat, ongeacht hun nationaliteit, opgeroepen voor de gerechten van die staat.

Voor degenen die niet de nationaliteit bezitten van de staat waar zij woonplaats hebben, gelden de regels van rechterlijke bevoegdheid, die op de eigen onderdanen van die staat van toepassing zijn.

Artikel 5

De verweerder die woonplaats heeft op het grondgebied van een verdragsluitende staat, kan in een andere verdragsluitende staat voor de navolgende gerechten worden opgeroepen:

1. ten aanzien van verbintenissen uit overeenkomst: voor het gerecht van de plaats waar de verbintenissen

die aan de eis ten grondslag ligt, is uitgevoerd of moet worden uitgevoerd; ten aanzien van individuele verbintenissen uit arbeidsovereenkomst is dit de plaats waar de werknemer gewoonlijk zijn arbeid verricht; wanneer de werknemer niet in een zelfde land gewoonlijk zijn arbeid verricht, kan de werkgever tevens worden opgeroepen voor het gerecht van de plaats waar zich de vestiging bevindt of bevond die de werknemer in dienst heeft genomen (1);

2. ten aanzien van onderhoudsverplichtingen voor het gerecht van de plaats waar de tot onderhoud gerechtigde zijn woonplaats of zijn gewone verblijfplaats heeft of, indien het een bijkomende eis is die verbonden is met een vordering betreffende de staat van personen, voor het gerecht dat volgens zijn eigen wet bevoegd is daarvan kennis te nemen, behalve in het geval dat deze bevoegdheid uitsluitend berust op de nationaliteit van een der partijen (2);

3. ten aanzien van verbintenissen uit onrechtmatige daad: voor het gerecht van de plaats waar het schadebrengende feit zich heeft voorgedaan;

4. ten aanzien van een op een strafbaar feit genoemde rechtsvordering tot schadevergoeding of tot teruggave: voor het gerecht waarbij de strafvervolging is ingesteld, zulks voorzover volgens de interne wetgeving dit gerecht van de burgerlijke vordering kennis kan nemen;

5. ten aanzien van een geschil betreffende de exploitatie van een filiaal, van een agentschap of enige andere vestiging: voor het gerecht van de plaats waar zij gelegen zijn;

6. als oprichter, trustee of begunstigde van een trust, die in het leven is geroepen op grond van de wet of bij geschrifte dan wel bij een schriftelijk bevestigde mondelinge overeenkomst: voor de gerechten van de verdragssluitende staat op het grondgebied waarvan de trust is gevestigd (3);

7. ten aanzien van een geschil betreffende de betaling van de beloning wegens de hulp en berging die aan een lading of vracht ten goede is gekomen: voor het gerecht in het rechtsgebied waarvan op deze lading of de daarop betrekking hebbende vracht:

a) beslag is gelegd tot zekerheid van deze betaling,

of

b) daartoe beslag had kunnen worden gelegd, maar borgtocht of andere zekerheid is gesteld;

deze bepaling is slechts van toepassing indien wordt beweerd dat de verweerder een recht heeft op de lading of de vracht, of dat hij daarop een zodanig recht had op het tijdstip van deze hulp of berging (4).

Artikel 6

Deze verweerder kan ook worden opgeroepen:

1. indien er meer dan één verweerder is: voor het gerecht van de woonplaats van een hunner;

2. bij een vordering tot vrijwaring of bij een vordering tot voeging of tussenkomst: voor het gerecht waarvoor de oorspronkelijke vordering aanhangig is, tenzij de vordering slechts is ingesteld om de opgeroepene af te trekken van de rechter die de wet hem toekent;

3. ten aanzien van een tegeneis die voortspruit uit de overeenkomst of uit het rechtsfeit waarop de oorspronkelijke eis is gegrond: voor het gerecht waar deze laatste aanhangig is;

4. ten aanzien van een verbintenis uit overeenkomst, indien de vordering vergezeld kan gaan van een zakelijke vordering betreffende een onroerend goed tegen dezelfde verweerder: voor de gerechten van de verdragssluitende staat waarin het onroerend goed gelegen is (1).

Artikel 12

Van de bepalingen van deze afdeling kan slechts worden afgeweken door overeenkomsten:

1. gesloten na het ontstaan van het geschil, of

2. die aan de verzekeringsnemer, de verzekerde of de begunstigde de mogelijkheid geven de zaak bij andere gerechten dan de in deze afdeling genoemde aanhangig te maken, of

3. waarbij een verzekeringsnemer en een verzekeraar, die op het tijdstip waarop de overeenkomst wordt gesloten, hun woonplaats of hun gewone verblijfplaats in dezelfde verdragssluitende staat hebben, zelfs als het schadebrengende feit zich in het buitenland heeft voorgedaan, de gerechten van die staat bevoegd verklaren, tenzij de wetgeving van die staat dergelijke overeenkomsten verbiedt, of

4. gesloten door een verzekeringsnemer die zijn woonplaats niet in een verdragsluitende staat heeft, behoudens in geval van verplichte verzekering dan wel in geval van verzekering van een in een verdragsluitende staat gelegen onroerend goed, of

5. die betrekking hebben op een verzekeringsovereenkomst, voorzover daarmee een of meer van de risico's bedoeld in artikel 12 bis worden gedekt.

Artikel 13

Terzake van overeenkomsten gesloten door een persoon voor een gebruik dat als niet bedrijfs- of beroepsmatig kan worden beschouwd, hierna te noemen de consument, wordt de bevoegdheid geregeld door deze afdeling, onverminderd het bepaalde in artikel 4 en artikel 5, punt 5,

1. wanneer het gaat om koop en verkoop op afbetaling van roerende lichamelijke zaken,

2. wanneer het gaat om leningen op afbetaling of andere krediettransacties ter financiering van koopovereenkomsten van zodanige zaken,

3. voor elke andere overeenkomst die betrekking heeft op de verstreking van diensten of op de levering van roerende lichamelijke zaken indien

a) de sluiting van de overeenkomst in de staat waar de consument woonplaats heeft, is voorafgegaan door een bijzonder voorstel of reclame en indien

b) de consument in die staat de voor de sluiting van die overeenkomst noodzakelijke handelingen heeft verricht.

Wanneer de wederpartij van de consument geen woonplaats heeft op het grondgebied van een verdragsluitende staat, maar in een

verdragsluitende staat een filiaal, een agentschap of enige andere vestiging heeft, wordt hij voor de geschillen betreffende de exploitatie daarvan geacht woonplaats te hebben op het grondgebied van die staat.

Deze afdeling is niet van toepassing op de vervoerovereenkomst.

Artikel 14

De rechtsvordering die door een consument wordt ingesteld tegen de wederpartij bij de overeenkomst, kan worden gebracht hetzij voor de gerechten van de verdragsluitende staat op het grondgebied waarvan die partij woonplaats heeft, hetzij voor de gerechten van de verdragsluitende staat op het grondgebied waarvan de consument woonplaats heeft.

De rechtsvordering die tegen de consument wordt ingesteld door de andere partij bij de overeenkomst kan slechts worden gebracht voor de gerechten van de verdragsluitende staat op het grondgebied waarvan de consument woonplaats heeft.

Deze bepalingen laten het recht om een tegeneis in te stellen bij het gerecht, waarvoor met inachtneming van deze afdeling de oorspronkelijke eis is gebracht, onverlet.

Artikel 15

Van de bepalingen van deze afdeling kan slechts worden afgeweken door overeenkomsten:

1. gesloten na het ontstaan van het geschil, of

2. die aan de consument de mogelijkheid geven de zaak bij andere gerechten dan de in deze afdeling genoemde aanhangig te maken, of

3. waarbij een consument en zijn wederpartij, die op het tijdstip van het sluiten van de overeenkomst hun woonplaats of hun gewone verblijfplaats in dezelfde verdragsluitende staat hebben, de gerechten van die staat bevoegd ver-

klaren, tenzij de wetgeving van die staat dergelijke overeenkomsten verbiedt.

Artikel 16

Ongeacht de woonplaats zijn bij uitsluiting bevoegd:

1. a) ten aanzien van zakelijke rechten op en huur en verhuur, pacht en verpachting van onroerende goederen: de gerechten van de verdragsluitende staat waar het onroerend goed gelegen is,
- b) ten aanzien evenwel van huur en verhuur, pacht en verpachting van onroerende goederen voor tijdelijk particulier gebruik voor ten hoogste zes opeenvolgende maanden: eveneens de gerechten van de verdragsluitende staat waar de verweerder woonplaats heeft, mits de eigenaar en de huurder of pachter natuurlijke personen zijn en zij woonplaats in dezelfde verdragsluitende staat hebben (1);
2. ten aanzien van de geldigheid, de nietigheid of de ontbinding van vennootschappen of rechtspersonen met plaats van vestiging in een verdragsluitende staat, dan wel ten aanzien van de besluiten van hun organen: de gerechten van die staat;
3. ten aanzien van de geldigheid van inschrijvingen in openbare registers: de gerechten van de verdragsluitende staat, waar deze registers worden gehouden;
4. ten aanzien van de registratie of de geldigheid van octrooien, merken, tekeningen en modellen van nijverheid, en andere soortgelijke rechten welke aanleiding geven tot deponering of registratie: de gerechten van de verdragsluitende staat, op het grondgebied waarvan de deponering of registratie is verzocht, heeft plaats gehad of geacht wordt te hebben plaats gehad in de

zin van een internationale overeenkomst;

5. ten aanzien van de tenuitvoerlegging van beslissingen: de gerechten van de verdragsluitende staat van de plaats van tenuitvoerlegging.

Artikel 21

Wanneer voor gerechten van verschillende verdragsluitende staten tussen dezelfde partijen vorderingen aanhangig zijn, welke hetzelfde onderwerp betreffen en op dezelfde oorzaak berusten, houdt het gerecht waarbij de zaak het laatst is aangebracht zijn uitspraak ambtshalve aan totdat de bevoegdheid van het gerecht waarbij de zaak het eerst is aangebracht, vaststaat. Wanneer de bevoegdheid van het gerecht waarbij de zaak het eerst is aangebracht, vaststaat, verklaart het gerecht waarbij de zaak het laatst is aangebracht, zich onbevoegd.

Artikel 24

In de wetgeving van een verdragsluitende staat voorziene voorlopige of bewarende maatregelen kunnen bij de rechterlijke autoriteiten van die staat worden aangevraagd, zelfs indien een gerecht van een andere verdragsluitende staat krachtens dit Verdrag bevoegd is van het bodemgeschil kennis te nemen.

Artikel 27

Beslissingen worden niet erkend:

1. indien de erkenning strijdig is met de openbare orde van de aangezochte staat;
2. indien het stuk dat het geding inleidt of een gelijkwaardig stuk, niet regelmatig en zo tijdig als met het oog op zijn verdediging nodig was, aan de verweerder tegen wie verstek werd verleend, is betekend of is medegedeeld (1);
3. indien de beslissing onverenigbaar is met een tussen dezelfde partijen in de aangezochte staat gegeven beslissing;
4. indien de rechter van de staat van herkomst, om tot zijn beslissing te komen, zich heeft uitgesproken over een

vraag betreffende de staat of de bevoegdheid van natuurlijke personen, het huwelijksgoederenrecht, testamenten en erfenissen en daarbij een regel van internationaal privaatrecht van de aangezochte staat heeft geschonden, tenzij de beslissing tot hetzelfde resultaat voert als wanneer de regels van internationaal privaatrecht van de aangezochte staat zouden zijn toegepast;

5. indien de beslissing onverenigbaar is met een beslissing die vroeger in een niet bij het Verdrag partij zijnde staat tussen dezelfde partijen is gegeven in een geschil dat hetzelfde onderwerp betreft en op dezelfde oorzaak berust, mits deze laatste beslissing voldoet aan de voorwaarden voor erkenning in de aangezochte staat (2).

Artikel 57

1. Dit Verdrag laat onverlet de verdragen waarbij de verdragsluitende staten partij zijn of zullen zijn en die, voor bijzondere onderwerpen, de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen regelen (4).

2. Teneinde de eenvormige uitlegging van lid 1 te waarborgen wordt dit lid als volgt toegepast:

a) Dit Verdrag staat er niet aan in de weg dat een gerecht van een verdragsluitende staat die partij is bij een verdrag over een bijzonder

onderwerp, overeenkomstig dat verdrag kennis neemt van een zaak, ook indien de verweerder zijn woonplaats heeft op het grondgebied van een verdragsluitende staat die geen partij is bij dat verdrag. Het gerecht past in ieder geval artikel 20 van dit Verdrag toe.

b) Beslissingen die een gerecht van een verdragsluitende staat heeft gegeven uit hoofde van rechterlijke bevoegdheid die ontleend wordt aan een verdrag over een bijzonder onderwerp, worden in de andere verdragsluitende staten overeenkomstig het onderhavige Verdrag erkend en ten uitvoer gelegd. Indien een verdrag over een bijzonder onderwerp, waarbij zowel de staat van herkomst als de aangezochte staat partij is, voorwaarden vaststelt voor de erkenning of tenuitvoerlegging van beslissingen, vinden die voorwaarden toepassing. In elk geval kunnen de bepalingen van het onderhavige verdrag betreffende de procedures voor erkenning en tenuitvoerlegging van beslissingen, worden toegepast (1).

3. Dit Verdrag laat onverlet de toepassing van de bepalingen die, voor bijzondere onderwerpen, de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning of de tenuitvoerlegging van beslissingen regelen en die opgenomen zijn of zullen worden in de besluiten van de Instellingen van de Europese Gemeenschappen of in de nationale wetgevingen die ter uitvoering van deze besluiten geharmoniseerd zijn (2).

Verordening (EG) Nr. 1348/2000 van de raad van 29 mei 2000 inzake de betekening en de kennisgeving in de lidstaten van gerechtelijke en buitengerechtelijke stukken in burgerlijke of in handelszaken

Artikel 4 - Verzending van stukken

1. De op grond van artikel 2 aangewezen instanties zenden elkaar de gerecht-

telijke stukken zo spoedig mogelijk rechtstreeks toe.

2. De verzendende en ontvangende instanties kunnen elkaar de stukken, aanvragen, bevestigingen, ontvangstbewijzen, certificaten en alle overige documenten langs elke passende weg toezenden, mits de inhoud van het ontvangen stuk met die van het verzonden document overeenstemt en alle informatie daarin goed leesbaar is.

3. Het te verzenden stuk gaat vergezeld van een aanvraag die volgens het modelformulier in de bijlage is opgesteld. Het formulier wordt in de officiële taal van de aangezochte lidstaat ingevuld of, indien er verscheidene officiële talen in die lidstaat zijn, in de officiële taal of een van de officiële talen van de plaats waar de betekening of kennisgeving moet worden verricht, of in een andere taal die de aangezochte lidstaat heeft verklaard te kunnen aanvaarden. Elke lidstaat doet opgave van de officiële taal of talen van de Europese Unie, andere dan zijn eigen taal of talen, die hij voor de invulling van het formulier aanvaardt.

4. Alle verzonden stukken en overige documenten zijn vrijgesteld van legalisatie of een daarmee gelijk te stellen formaliteit.

5. Wanneer de verzendende instantie teruggave verlangt van een afschrift van het stuk vergezeld van het in artikel 10 bedoelde certificaat, zendt zij het stuk in tweevoud op.

Artikel 5 - Vertaling van stukken

1. De aanvrager wordt door de verzendende instantie waaraan hij het stuk ter verzending overdraagt, in kennis gesteld van het feit dat degene voor wie het stuk is bestemd kan weigeren het stuk in ontvangst te nemen omdat het niet

in een van de in artikel 8 bedoelde talen is gesteld.

2. De aanvrager draagt de eventuele kosten van vertaling vóór de verzending van het stuk, onverminderd een eventuele latere verwijzing in die kosten door de rechter of bevoegde autoriteit.

Artikel 6 - Ontvangst van stukken door de ontvangende instantie

1. Bij de ontvangst van een stuk zendt de ontvangende instantie de verzendende instantie zo spoedig mogelijk en in ieder geval binnen zeven dagen na de ontvangst van het stuk langs de snelst mogelijke weg een ontvangstbewijs, overeenkomstig het modelformulier in de bijlage.

2. Indien de aanvraag voor betekening of kennisgeving niet aan de hand van de toegezonden gegevens of stukken kan worden uitgevoerd, neemt de ontvangende instantie langs de snelst mogelijke weg contact met de verzendende instantie op om de ontbrekende gegevens of stukken te verkrijgen.

3. Indien de aanvraag voor betekening of kennisgeving duidelijk buiten het toepassingsgebied van deze verordening valt of indien de betekening of kennisgeving niet mogelijk is omdat niet aan de vormvoorschriften is voldaan, worden de aanvraag en de toegezonden stukken na ontvangst aan de verzendende instantie teruggezonden, samen met het bericht van teruggave, overeenkomstig het modelformulier in de bijlage.

4. Een ontvangende instantie die een stuk ontvangt maar voor de betekening of kennisgeving ervan niet territoriaal bevoegd is, zendt het stuk, evenals de aanvraag, aan de bevoegde ontvangende instantie in dezelfde lidstaat door indien de aanvraag aan de in artikel 4, lid 3, bedoelde voorwaarden voldoet en stelt de verzendende instantie daarvan door middel van het modelformulier in de bijlage in kennis. De laatstgenoemde ontvangende instantie stelt de verzen-

dende instantie op de in lid 1 beschreven wijze van de ontvangst in kennis.

Artikel 7 - Betekening of kennisgeving van stukken

1. De ontvangende instantie zorgt voor de betekening of kennisgeving van het stuk, hetzij overeenkomstig het recht van de aangezochte lidstaat, hetzij in de specifieke, door de verzendende instantie gewenste vorm, mits deze met het recht van die aangezochte lidstaat verenigbaar is.

2. Alle handelingen ter betekening of kennisgeving van het stuk worden zo spoedig mogelijk verricht. In ieder geval deelt de ontvangende instantie, indien de betekening of de kennisgeving niet binnen een maand na de datum van ontvangst heeft kunnen plaatsvinden, dit aan de verzendende instantie mee door middel van het certificaat in het modelformulier in de bijlage, dat volgens de in artikel 10, lid 2, opgenomen regels wordt ingevuld. De termijn wordt volgens het recht van de aangezochte lidstaat berekend.

Artikel 8 - Weigering van ontvangst van een stuk

1. De ontvangende instantie deelt degene voor wie het stuk is bestemd mee dat hij kan weigeren het stuk dat betekend of ter kennis moet worden gebracht, in ontvangst te nemen indien het in een andere dan een van de volgende talen is gesteld:

a) de officiële taal van de aangezochte lidstaat of, indien er verscheidene officiële talen in de aangezochte lidstaat zijn, de officiële taal of een van de officiële talen van de plaats waar de betekening of kennisgeving moet worden verricht;

b) een taal van de lidstaat van verzending die degene voor wie het stuk is bestemd, begrijpt.

2. Indien de ontvangende instantie ervan op de hoogte is gesteld dat de persoon voor wie het stuk is bestemd dit overeenkomstig lid 1 weigert in ontvangst te nemen, stelt zij de verzendende instantie daarvan onmiddellijk door middel van het in artikel 10 bedoelde certificaat in kennis en zendt zij de aanvraag alsmede de stukken waarvan de vertaling wordt gevraagd terug.

Artikel 9 - Datum van betekening of kennisgeving

1. Onverminderd artikel 8 is de datum van betekening of kennisgeving van artikel 7 de datum waarop betekening of kennisgeving overeenkomstig het recht van de aangezochte lidstaat is geschied.

2. Wanneer in het kader van een in de lidstaat van herkomst in te leiden of hangende procedure de betekening of kennisgeving van een stuk binnen een bepaalde termijn moet worden verricht, wordt de datum die ten aanzien van de aanvrager in aanmerking moet worden genomen, evenwel bepaald door het recht van deze lidstaat.

3. Indien daar geldige redenen voor zijn, mogen de lidstaten voor een overgangperiode van vijf jaar afwijken van het bepaalde in de leden 1 en 2.

De lidstaten mogen die overgangperiode om de vijf jaar verlengen om redenen in verband met hun rechtsstelsel. De betrokken lidstaat stelt de Commissie in kennis van de inhoud van de afwijking en van de omstandigheden van de zaak.

Artikel 10 - Certificaat van betekening of kennisgeving en afschrift van het stuk waarvan de betekening of kennisgeving is verricht

1. Wanneer alle formaliteiten met betrekking tot de betekening of kennisgeving van het stuk zijn verricht, wordt door middel van het modelformulier in de bijlage een certificaat betreffende de

voltooiing van deze handelingen opgesteld en aan de verzendende instantie toegezonden. In geval van toepassing van artikel 4, lid 5, gaat het certificaat vergezeld van een afschrift van het stuk waarvan de betekening of kennisgeving is verricht.

2. Het certificaat wordt in de officiële taal of een van de officiële talen van de lidstaat van herkomst ingevuld of in een andere taal die de lidstaat van herkomst heeft meegedeeld te kunnen aanvaarden. Elke lidstaat doet opgave van de officiële taal of talen van de Europese Unie, andere dan zijn eigen taal of talen, die hij voor de invulling van het formulier aanvaardt.

Artikel 11 - Kosten van betekening of kennisgeving

1. De betekening of kennisgeving van uit een andere lidstaat afkomstige gerechtelijke stukken geeft

geen aanleiding tot betaling of terugbetaling van heffingen of kosten voor de door de aangezochte lidstaat verleende diensten.

2. De aanvrager is gehouden de kosten te betalen of terug te betalen, veroorzaakt door:

- a) het optreden van een deurwaarder of van een volgens de wet van de aangezochte lidstaat bevoegde persoon,
- b) de inachtneming van een bijzondere vorm van betekening of kennisgeving.

Artikel 14 - Betekening of kennisgeving per post

1. Elke lidstaat is bevoegd de betekening of kennisgeving van gerechtelijke stukken aan zich in een andere lidstaat bevindende personen rechtstreeks per post te doen verrichten.

2. Elke lidstaat kan, overeenkomstig artikel 23, lid 1, bepalen onder welke voorwaarden hij de betekening of kennisgeving van gerechtelijke stukken per post aanvaardt.

Verordening (EG) Nr. 1346/2000 van de Raad van 29 mei 2000 betreffende insolventieprocedures

Artikel 3 - Internationale bevoegdheid

1. De rechters van de lidstaat waar het centrum van de voornaamste belangen van de schuldenaar gelegen is, zijn bevoegd de insolventieprocedure te openen. Bij vennootschappen en rechtspersonen wordt, zolang het tegendeel niet is bewezen, het centrum van de voornaamste belangen vermoed de plaats van de statutaire zetel te zijn.

2. Wanneer het centrum van de voornaamste belangen van de schuldenaar op het grondgebied van een lidstaat gelegen is, zijn de rechters van een andere lidstaat slechts tot opening van een insol-

ventieprocedure ten aanzien van deze schuldenaar bevoegd indien hij op het grondgebied van laatstgenoemde lidstaat een vestiging bezit. De gevolgen van deze procedure gelden alleen ten aanzien van de goederen van de schuldenaar die zich op het grondgebied van die lidstaat bevinden.

3. Wanneer krachtens lid 1 een insolventieprocedure wordt geopend, is iedere insolventieprocedure die vervolgens krachtens lid 2 wordt geopend een secundaire procedure. Deze procedure moet een liquidatieprocedure zijn.

4. De opening van een territoriale insolventieprocedure krachtens lid 2 kan slechts in de volgende gevallen aan de opening van een insolventieprocedure krachtens lid 1 voorafgaan:

a) wanneer de opening van een insolventieprocedure krachtens lid 1 niet kan worden verkregen in verband met de voorwaarden die gesteld worden in de wetgeving van de lidstaat waar het centrum van de voornaamste belangen van de schuldenaar zich bevindt;

b) wanneer de opening van de territoriale insolventieprocedure is aangevraagd door een schuldeiser die zijn woonplaats, zetel of gebruikelijke verblijfplaats heeft in de lidstaat op het grondgebied waarvan de betrokken vestiging is gelegen of wiens vordering het resultaat is van een uit de exploitatie van de vestiging voortvloeiende verplichting.

Het Wetboek van internationaal privaatrecht

Artikel 5

Internationale bevoegdheid gebaseerd op de woonplaats of verblijfplaats van de verweerder

§ 1. Behalve in de gevallen waar deze wet anders bepaalt, zijn de Belgische rechters bevoegd indien de verweerder bij de inleiding van de vordering zijn woonplaats of gewone verblijfplaats in België heeft.

Indien er verschillende verweerders zijn, zijn de Belgische rechters bevoegd indien een van hen zijn woonplaats of gewone verblijfplaats in België heeft, tenzij de vordering slechts werd ingesteld om een gedaagde te onttrekken aan de rechter van zijn woonplaats of zijn gewone verblijfplaats in het buitenland.

§ 2. De Belgische rechters zijn eveneens bevoegd om kennis te nemen van de vorderingen betreffende de exploitatie van de nevenvestiging van een rechtspersoon die geen woonplaats, noch gewone verblijfplaats heeft in België, indien deze vestiging zich in België bevindt bij de instelling van de vordering.

Artikel 19

Uitzonderingsclausule

§ 1. Het door deze wet aangewezen recht is uitzonderlijk niet van toepassing wanneer uit het geheel

van de omstandigheden kennelijk blijkt dat het geval slechts een zeer zwakke band heeft met de Staat waarvan het recht is aangewezen maar zeer nauw is verbonden met een andere Staat. In dit geval wordt het recht van deze andere Staat toegepast.

Bij de toepassing van het eerste lid wordt inzonderheid rekening gehouden met:

- de nood aan voorspelbaarheid van het toepasselijk recht

en

- de omstandigheid dat de betrokken rechtsverhouding geldig tot stand kwam volgens de regels van internationaal privaatrecht van Staten waarmee die rechtsverhouding verbonden was bij haar totstandkoming.

§ 2. Paragraaf 1 is niet van toepassing in geval van rechtskeuze door de partijen overeenkomstig de bepalingen van deze wet, of in geval de aanwijzing van het toepasselijk recht steunt op de inhoud ervan.

Artikel 22

Erkenning en uitvoerbaarverklaring van buitenlandse rechterlijke beslissingen

§ 1. Een buitenlandse rechterlijke beslissing die uitvoerbaar is in de Staat waar zij werd gewezen, wordt in België geheel of gedeeltelijk uitvoerbaar verklaard overeenkomstig de procedure bedoeld in artikel 23.

Een buitenlandse rechterlijke beslissing wordt in België geheel of gedeeltelijk erkend zonder dat hiervoor de procedure bedoeld in artikel 23 moet worden gevolgd.

Indien de erkenning incidenteel wordt aangevoerd voor een Belgische rechter, is deze bevoegd daarvan kennis te nemen.

De beslissing mag alleen erkend of uitvoerbaar verklaard worden indien zij de voorwaarden gesteld in artikel 25 niet schendt.

§ 2. Elke persoon die een belang heeft en, in zaken die de staat van personen betreffen, eveneens het openbaar ministerie, kan overeenkomstig de procedure omschreven in artikel 23 doen vaststellen dat de beslissing al dan niet, geheel of gedeeltelijk, moet worden erkend of uitvoerbaar verklaard.

§ 3. In de zin van deze wet:

1° betekent het begrip rechterlijke beslissing de beslissingen die worden gewezen door een instantie die een rechtsmacht uitoefent;

2° verleent de erkenning rechtskracht aan de buitenlandse beslissing.

Artikel 23

Bevoegdheid en procedure voor de erkenning of de uitvoerbaarverklaring

§ 1. De rechtbank van eerste aanleg is bevoegd, behalve in de gevallen bedoeld in artikel 121, om kennis te nemen van vorderingen tot erkenning of uitvoerbaarverklaring van een buitenlandse rechterlijke beslissing.

§ 2. Behalve voor het geval bedoeld in artikel 31, is de territoriaal bevoegde rechtbank die van de woonplaats of van de gewone verblijfplaats van de verweerder; bij gebreke van woon- of verblijfplaats in België, is dit de rechtbank van de plaats van de uitvoering.

Wanneer de vordering tot erkenning niet kan worden ingeleid voor de rechtbank bedoeld in het eerste lid, mag de verzoeker de zaak brengen voor de rechtbank van zijn woonplaats of zijn gewone verblijfplaats; bij gebreke van woonplaats of verblijfplaats in België mag hij de zaak brengen voor de rechter van het arrondissement Brussel.

§ 3. De vordering wordt ingesteld en behandeld volgens de procedure bedoeld in de artikelen 1025 tot 1034 van het Gerechtelijk Wetboek. De verzoeker moet woonplaats kiezen in het rechtsgebied van de rechtbank. De rechter moet op korte termijn uitspraak doen.

§ 4. De buitenlandse rechterlijke beslissing waartegen een gewoon rechtsmiddel is aangewend of die daarvoor vatbaar is, kan voorlopig ten uitvoer worden gelegd. De rechter kan de tenuitvoerlegging afhankelijk maken van een zekerheidsstelling.

§ 5. In afwijking van artikel 1029 van het Gerechtelijk Wetboek kunnen, tijdens de termijn waarbinnen beroep kan worden ingesteld tegen beslissingen die tenuitvoerlegging toestaan en tot over dat beroep uitspraak is gedaan, alleen bewarende maatregelen worden genomen op de goederen van de partij tegen wie tenuitvoerlegging wordt gevorderd. De beslissing die tenuitvoerlegging toestaat, houdt de toelating in om die maatregelen te nemen.

Artikel 27

Erkenning en uitvoerbare kracht van buitenlandse authentieke akten

§ 1. Een buitenlandse authentieke akte wordt in België door alle overheden erkend zonder dat een beroep moet worden gedaan op enige procedure indien haar rechtsgeldigheid wordt vastgesteld overeenkomstig het krachtens deze wet toepasselijk recht, en meer bepaald met inachtneming van de artikelen 18 en 21.

De akte moet voldoen aan de voorwaarden die volgens het recht van de Staat

waar zij is opgesteld, nodig zijn voor haar echtheid.

Artikel 24 is, voorzover nodig, van toepassing.

Ingeval de overheid weigert de geldigheid van de akte te erkennen, kan beroep worden ingesteld bij de rechtbank van eerste aanleg, onverminderd artikel 121, overeenkomstig de procedure omschreven in bedoeld in artikel 23.

§ 2. Een buitenlandse authentieke akte die uitvoerbaar is in de Staat waarin zij is opgesteld, wordt in België uitvoerbaar verklaard door de rechtbank van eerste aanleg, onverminderd artikel 121, overeenkomstig de procedure omschreven bedoeld in artikel 23 en na onderzoek van de voorwaarden bedoeld in § 1.

§ 3. Een gerechtelijke schikking aangegaan voor een buitenlandse rechter, die uitvoerbaar is in de Staat waar zij tot stand is gekomen, kan in België onder dezelfde voorwaarden als een authentieke akte uitvoerbaar verklaard worden.

Artikel 31

Vermelding en overschrijving van buitenlandse rechterlijke beslissingen en authentieke akten inzake staat en bekwaamheid

§ 1. Een buitenlandse authentieke akte betreffende de burgerlijke stand kan slechts worden vermeld op de kant van een akte van de burgerlijke stand, worden overgeschreven in een register van de burgerlijke stand of als basis dienen voor de inschrijving in een bevolkingsregister, een vreemdelingenregister of een wachtregister, na onderzoek van de voorwaarden bedoeld in artikel 27, § 1.

De vermelding of overschrijving van een buitenlandse rechterlijke beslissing kan slechts plaatsvinden na onderzoek van de voorwaarden bedoeld in de artikelen 24 en 25 en, naar gelang van het geval, in de artikelen 39, 57 en 72.

Ingeval de bewaarder weigert over te gaan tot de vermelding of tot de overschrijving, kan beroep worden ingesteld bij de rechtbank van eerste aanleg van het arrondissement waarin het register wordt gehouden, overeenkomstig de procedure bedoeld in artikel 23.

§ 2. Dit onderzoek gebeurt door de bewaarder van de akte of van het register. De minister van Justitie kan richtlijnen opstellen die de eenvormige toepassing waarborgen van de voorwaarden bedoeld in § 1.

De bewaarder van de akte of van het register kan bij ernstige twijfel bij de beoordeling van de voorwaarden bedoeld in § 1, de akte of de beslissing voor advies verzenden aan het openbaar ministerie dat, indien nodig, aanvullend onderzoek verricht.

§ 3. De Koning kan een register aanleggen en zijn werking regelen, voor beslissingen en akten die voldoen aan de voorwaarden bedoeld in § 1, wanneer zij betrekking hebben op een Belg of op een vreemdeling die in België verblijft.

Artikel 35

Recht toepasselijk inzake ouderlijk gezag, voogdij en bescherming van onbekwamen

§ 1. Het ouderlijk gezag en de voogdij, de vaststelling van de onbekwaamheid van een volwassene en de bescherming van een onbekwame persoon of diens goederen worden beheerst door het recht van de Staat op wiens grondgebied die persoon zijn gewone verblijfplaats heeft op het tijdstip van de feiten die aanleiding geven tot de bepaling van het ouderlijk gezag, tot het opvallen van de voogdij of tot de goedkeuring van

beschermingsmaatregelen. In geval van wijziging van de gewone verblijfplaats wordt de vaststelling van het ouderlijk gezag of van de voogdij in hoofde van een persoon die deze verantwoordelijkheid nog niet draagt, beheerst door het recht van de Staat van de nieuwe gewone verblijfplaats.

De uitoefening van het ouderlijk gezag of van de voogdij wordt beheerst door het recht van de Staat op wiens grondgebied het kind zijn gewone verblijfplaats heeft op het tijdstip waarop die uitoefening wordt aangevoerd.

§ 2. Ingeval het in § 1 aangewezen recht niet de mogelijkheid biedt de bescherming te waarborgen die de persoon of diens goederen vereisen, wordt de bescherming beheerst door het recht van de Staat waarvan de persoon de nationaliteit heeft.

Het Belgisch recht is van toepassing indien het materieel of juridisch onmogelijk blijkt om de maatregelen te nemen waarin het toepasselijk buitenlands recht voorziet.

Artikel 62

Recht toepasselijk op de afstamming

§ 1. De vaststelling en de betwisting van het vaderschap of moederschap van een persoon worden beheerst door het recht van de Staat waarvan hij de nationaliteit heeft bij de geboorte van het kind of, indien de vaststelling het resultaat is van een vrijwillige handeling, bij het verrichten van die handeling.

Wanneer het door dit artikel aangewezen rechtsstelsel geen toestemming van het kind eist, worden de vereiste van en de voorwaarden voor diens toestemming evenals de wijze waarop zij wordt

uitgedrukt, beheerst door het recht van de Staat op wiens grondgebied het kind op het tijdstip van de toestemming zijn gewone verblijfplaats heeft.

§ 2. Wanneer een afstammingsband volgens het recht toepasselijk uit hoofde van deze wet rechtsgeldig wordt vastgesteld tegenover meerdere personen van hetzelfde geslacht, bepaalt het recht toepasselijk op de afstamming die van rechtswege uit de wet voortvloeit welk gevolg een erkenning hierop heeft. In geval van conflict tussen meerdere afstammings die van rechtswege uit de wet voortvloeien, wordt tussen de aangewezen rechtsstelsels het recht toegepast van de Staat waarmee het geval de nauwste banden heeft.

Wanneer het kind volgens het recht toepasselijk uit hoofde van deze wet rechtsgeldig wordt erkend door meerdere personen van hetzelfde geslacht, bepaalt het recht toepasselijk op de eerste erkenning het gevolg van een latere erkenning op die eerste.

Artikel 126

Internationale bevoegdheid en uitwerking van buitenlandse rechterlijke beslissingen en authentieke akten

§ 1. De artikelen inzake de internationale bevoegdheid van rechters zijn van toepassing op rechtsvorderingen ingesteld na de inwerkingtreding van deze wet.

De artikelen inzake de internationale bevoegdheid van overheden zijn van toepassing op akten opgesteld na de inwerkingtreding van deze wet.

§ 2. De artikelen betreffende de uitwerking van buitenlandse rechterlijke beslissingen en authentieke akten zijn van toepassing op de beslissingen en akten die na de inwerkingtreding van deze wet tot stand zijn gekomen.

Een beslissing of akte die voor de inwerkingtreding van deze wet tot stand is gekomen, kan echter gevolgen hebben in België indien zij aan de voorwaarden van deze wet voldoet.

In afwijking van het tweede lid, kan een huwelijk tussen personen van hetzelfde geslacht vanaf 1 juni 2003 gevolgen hebben in België, indien het huwelijk voldoet aan de voorwaarden van deze wet.